

2015.pdf. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (редакція від 16.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#n493>. 5. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : затв. Наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 року № 977. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19>. 6. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти : Закон України від 18.12.2019 № 392-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20>. 7. Бакіров В. С. Основні результати дослідження за проектом № 49169 «Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку». URL: <https://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2015-07-17/2015.pdf>.

УДК 159.955

Т. В. Клименко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ключові слова: критичне мислення, освітній процес, пізнавальна діяльність, командна робота, проєктний метод.

В сучасних соціально-економічних умовах розвитку суспільства виникає необхідність формування нових наукових підходів до функціонування системи вищої освіти. В основі має бути орієнтація на розвиток особистості здобувача вищої освіти, перетворення його в повноцінного суб'єкта освітнього процесу, перехід від традиційного засвоєння знань до творчого та практичного підходів набуття знань, умінь їх раціонально використовувати. У цьому контексті особливого значення набуває розвиток у здобувачів критичного стилю мислення на основі рефлексійно-оціночних процедур, що є невід'ємною частиною їх професійної компетентності. Реалізація цього підходу дозволить сформувати з випускника самостійного суб'єкта, який здатен застосовуючи творчі здібності та критичне мислення, вирішувати нестандартні виробничі завдання, комунікувати та взаємодіяти у професійному середовищі, в подальшому саморозвиватися.

На сьогодні переважна більшість занять у закладах вищої освіти відбувається за відсутності реалізації оціночної діяльності здобувачами щодо матеріалу, який їм викладається. Зазвичай, це відбувається за вимогою викладачів та має безсистемний характер, зокрема визначається поверхневими висновками щодо предмета вивчення.

Поряд з цим, формування критичного мислення є важливою та необхідною умовою підготовки фахівців сфери управління та адміністрування, адже сприяє виробленню ефективних, раціональних управлінських рішень, генеруванню нових ідей у професійній діяльності.

Погоджуємося з думкою О. Колесової, що критичне мислення «спрямовано на аналіз інформації з позиції логіки й особистісно-психологічного підходу з тим, щоб отримати за рахунок вирішення бажані результати та застосовувати їх як до стандартних, так і до нестандартних ситуацій, питань і проблем» [1]. Авторка також наголошує, що ознаками критичного мислення є сукупність вмінь, представлених на рис. 1.

Відзначимо важливу роль викладача у пізнавальній діяльності здобувачів вищої освіти. Методика розвитку критичного мислення заснована на творчій співпраці викладача та здобувачів, на розвитку у них аналітичного підходу до будь-якого матеріалу. Продуктивність діяльності здобувачів вищої освіти залежить від умінь викладача викликати у них бажання до процесу пізнання, навчити їх критично мислити.

До того ж умінь критично мислити й працювати в команді органічно пов'язані між собою і є необхідними для фахівців у сфері управління та адміністрування, оскільки їхня професійна діяльність вимагає командної роботи для вироблення ефективних рішень та генерації ідей.

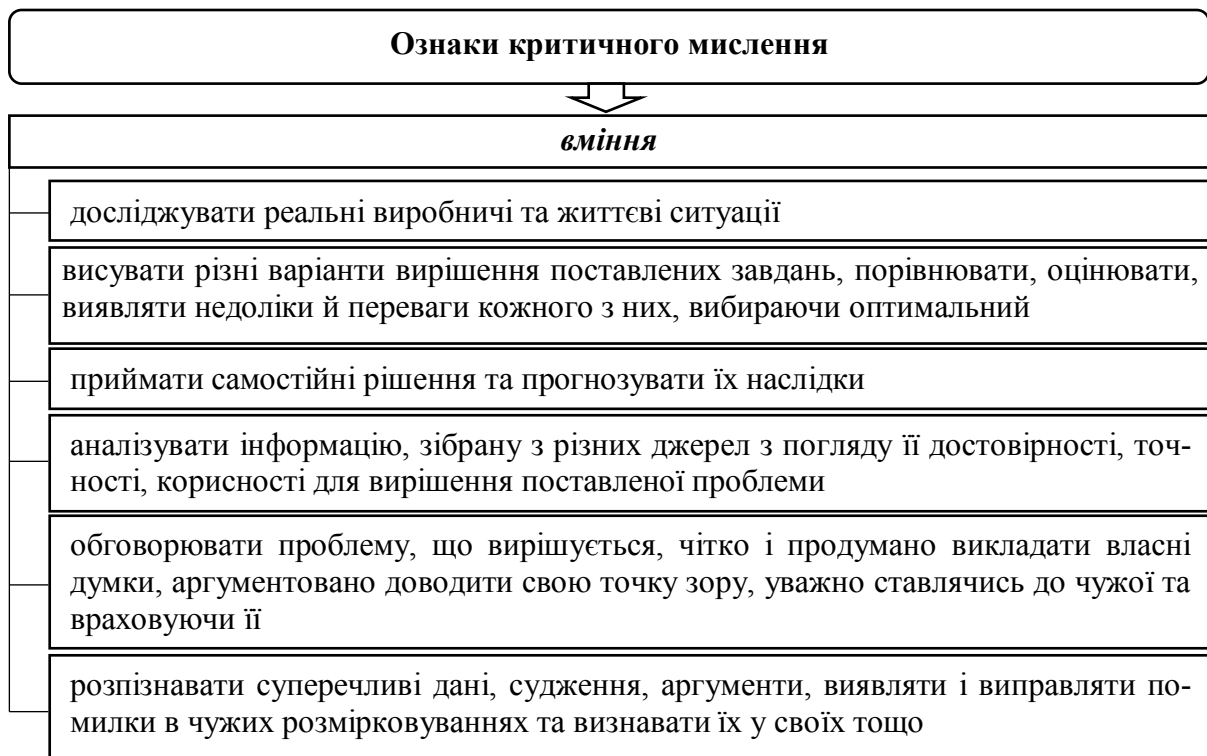

Рис. 1. Ознаки критичного мислення [1]

За рахунок створення викладачем проблемної ситуації в командах здобувачів вищої освіти відбувається залучення їх у розумовий процес задля знаходження виходу з цієї ситуації, для чого потрібні такі складові їх продуктивної діяльності:

- *самостійність мислення членів команди* (здобувачі формулюють свої ідеї, оцінки незалежно від інших);
- *допитливість* (пошук, аналіз складних думок, фактів, ідей, теорій, концепцій тощо);
- *формулювання проблеми і знаходження виходу з ситуації, що склалася* (критичне мислення виникає, коли здобувачі починають займатися конкретною проблемою);
- *прийняття обміркованих рішень* (знаходження здобувачами власних рішень, підкріплення розумними поясненнями, доведення логічності та правильності прийнятого ними рішення);
- *висловлення своєї точки зору* (здобувачі обмінюються своїми думками, поглиблюють і розширюють свої власні позиції) [2].

Уміння працювати в команді полягає в можливості реалізації синергетичного ефекту від об'єднання групових рішень, тобто досягнення стану, за яким ціле більше, ніж сума його складових.

Дієвим інструментом формування та розвитку критичного мислення у здобувачів вищої освіти є використання у навчальному процесі методу проєктів, який дозволяє формувати у здобувачів творче, проблемне, а головне, критичне мислення, бажання та прагнення самостійно створювати, усвідомлювати себе творцем при виконанні певного виду роботи [2].

Проєктний метод сприяє створенню повноцінного навчального та розвиваючого середовища, необхідного для формування у членів команди найголовніших передумов технологічних знань і умінь застосовувати їх у різних видах практичної діяльності з урахуванням економічної доцільності, соціального досвіду.

Реалізація проєктного методу відбувається на основі впровадження таких форм і методів роботи, як тематичні освітні проєкти, олімпіади з фаху, конкурси наукових робіт, науково-практичні конференції, семінари, дискусії у форматі «круглого столу», «мозковий штурм», написання есе, виконання різних типів аналітичних завдань тощо. Усі зазначені методи є корисними та ефективними, дозволяють здобувачам вищої освіти набувати навичок міжособистісного і ділового спілкування, ділової взаємодії та взаєморозуміння.

Список використаних джерел: 1. Колесова О. П. Формування критичного мислення у майбутніх економістів засобами інтерактивних технологій навчання : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2010. 23 с. 2. Плотникова Н.Ф. Формирование критического мышления студентов вуза в условиях командной формы организации обучения : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Российская академия образования Института педагогики и психологии профессионального образования. Казань, 2008. 22 с.

УДК 657

О. Ю. Акименко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку оподаткування і аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

СПІВПРАЦЯ УНІВЕРСИТЕТІВ І РОБОТОДАВЦІВ – ПОГЛЯД НАУКОВЦЯ-ПРАКТИКА НА НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО БУХГАЛТЕРА

Ключові слова: бухгалтер, вища освіта, роботодавці, бізнес, механізм, стратегія, розвиток, дуальне навчання.

Сьогодні в дуже складний для країни час, освіта виступає запорукою та стратегічно важливим фактором успішного розвитку України, а освітяни та науковці – тими небайдужими до розвитку вищої освіти, які підтримують реалізацію заходів реформування освіти, зокрема в межах майбутньої Стратегії розвитку вищої освіти України до 2031 року. Необхідність розробки даної стратегії викликана завершенням у 2021 р. дії Національної стратегії розвитку освіти в Україні (Указ Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013), посиленням глобальних викликів, які виникли перед світовою економікою на сьогодні, посиленням впливу глобального ринку праці й освітніх послуг, ризиків і загроз, які повстали перед економікою країни в останні роки, а найбільше – розвитком технологій нового покоління, загостренням демографічних і соціальних проблем [1].

Через те обговорення питань, пов'язаних з отриманням якісної вищої освіти, здатної забезпечити здобуття особою високого рівня наукових професійних і загальних компетентностей та пошуком можливостей застосування знань і вмінь на практиці, є актуальним та своєчасним.

Життєво важливою проблемою для будь-якого здобувача вищої освіти є працевлаштування, бо більшість роботодавців орієнтована на пошук фахівців з достатнім досвідом професійної діяльності і не дуже переймається проблемами адаптації молодих спеціалістів. Знайти роботу для людини, яка ще не має диплома або тільки-но закінчила університет, навіть за умови престижності здобутої освіти інколи буває дуже складно. Саме тому синергія зусиль роботодавців та вищих навчальних закладів (ВНЗ) може призвести до позитивного результату у працевлаштуванні випускників ВНЗ [2].

До речі, в НУ «Чернігівська політехніка» створено відділ із питань працевлаштування, практики та зв'язків із громадськістю, яким виконується постійна робота, спрямована на сприяння працевлаштуванню здобувачів вищої освіти та випускників університету, організації їх практичної підготовки та налагодження стратегічного партнерства з підприємствами, установами й організаціями різних форм власності.

Взагалі, досліджуючи досвід пов'язаний з можливістю використання механізмів взаємодії ВНЗ і бізнесу, вважаємо доцільним використовувати наступні механізми співпраці ЗВО та роботодавців:

- механізм включення бізнесу до навчального процесу: викладачі-практики, спеціальні навчальні програми, які розроблені спільно і фінансуються компаніями, виконання студентами реальних проектів (при цьому забезпечується конфіденційність роботи – закритий захист, усі екземпляри роботи передаються на підприємство), стажування викладачів і студентів у компаніях, спільне створення продукту, організація гостьових лекцій, компанії надають кейси й беруть участь у процесі аналізу рішень, організація презентацій курсів для бізнесу для здобуття зворотного зв'язку, щорічні зустрічі випускаючих кафедр з роботодавцями для здобуття зворотного зв'язку відносно якості підготовки фахівців;